Nr. 95 Sibiiu, Joi 18/30 August 1883. Anul XXXI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada **Măcelarilor 47**
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Serbătorile la Brașov.

Jocuri olimpice ale românilor le-am putè ḑice serbătorilor dela Brașov, căci într'unesc pe românii din toate părțile locuite de români.

Este adevěrat, că aceasta din urmă o ḑicem în presupunerea, că cele publicate în privința ḑiselor serbători în ḑiarele din România și de astădată s'au împlinit.

Jocurile noastre olimpice, ce e drept nu seamănă, ca ou cu ou, cu ale grecilor antici, fiind-că nu au un loc anumit cum aveau acele pentru într'unirea lor,*) ci se mută din an în an; nu sûnt numai la fie-care c i n c i ani, ci în f i e - c a r e an; nu se p e r d în antichitatea mitului (se pretinde a fi înființate de Ercule), ci numai de douěḑeci și unul de ani; ele dacă se pot asemăna în ceva, se pot asemăna numai într'o privință, în privința s c o p u l u i.

La cele grecesci antice, grecii din toate țerile grecesci se întreceau în fugă pedestru, s'au în car, s'au călare, în sărit, în aruncarea cu discul și în lupte de trântă și cu pumnul. La ale noastre î n t r e c e r e a este spirituală, fie în istorie, fie în litere, fie în sciințe esacte etc.; lupta însě, e luptă pentru promovarea culturei naționale pe toate terenurile.

Î n t ă r i r e fisică la grecii antici, î n t ă r i r e spirituală la noi, însě întărire.

Astfel fiind, jocurile noastre olimpice încă se c h i a m ă numai serbători; sûnt însě ḑile de lucru și de greu lucru, deoarece munca spirituală totdeauna este încă mai grea decât munca fisică.

Aceste ḑile de lucru s e r b ă t o r e s c, sau aceste ḑile de serbători l u c r ă t o a r e, sě dea Dumneḑeu sě fie într'un ceas bun și cu sporiu folositor pentru poporul nostru.

Înainte cu mai bine de opt ḑile ne am permis a scrie despre problemele și despre activitatea asociațiunei noastre transilvane pentru literatura și cultura poporului român. Atunci am avut în vedere o parte mare din programa întreagă a asociațiunei. Nu negăm, că am dorì, ca din cele ce am atins cu acea ocasiune sě le vedem pe toate luând altă față și nu ca până acum. Dacă însě am fi condamnați și mai departe a persevera în staționarismul nostru, cel puțin, un lucru tot am dorì sě-l vedem urnit din cărarea de până acum.

Ortografia cu care se poate scrie romănesce, ca sě și putem c e t ì romănesce, am dorì sě o vedem întrodusă în toate afacerile asociațiunei. Aceasta chiar și când asociațiunea ar afla cu cale a susținè și mai de parte o foaie pentru a aduna întrînsa articoli din alte foi române spre păstrare și spre administrare societăților academice și reuniunilor, cu care asociațiunea noastră stă în corespondență, drept despăgubire pentru lucrări proprie originale.

Pe lângă profitul, că ar fi în stare sě o cetească și românii, cari nu sciu l a t i n e s c e, foaia ar mai avè și alt avantagiu. Ea ar fi o dovadă vie, că este a unei asociațiuni, care representă majoritatea românilor.

Ce feriçiți am fi, dacă n'ar trebuì sě vorbim de majoritate și minoritate româneascâ, când e vorba de literatură. Nisuința spre aceasta, ținem, că e o datorie a fiecărui român, deci cu atât mai vêrtos a unei asociațiuni literare.

Ar mai fi și alt avantagiu de importanță și mai mare. Am evita mai ușor și mai curênd *clina*, pe care ne aflăm, de a ne pomenì mai târḑiu cu două limbi românesci. Românii cu toate vicisitudinile timpurilor din trecut și-au păstrat până acum u n i t a t e a limbei. Ar fi c u r i o s și t r i s t totodată, ca unitatea limbei, moștenită dela părinții nostri cei apăsați și prigoniți sě o nimicim noi, cari, ori și cum, resuflăm mai liber și avem mai multă posibilitate de a o susținè de cât aceia. Ar fi trist, deoarece motiv la promovarea separărei limbei în două nu este, afară doar *de speciala instrucțiune dela Roma* (vaticană) a episcopatului greco-catolic român din Transilvania și Ungaria, cu care, noi așa scim asociațiunea nu are nimic de a face.

Dacă episcopatul gr. cat. român vrea *ad majorem Papae et eppatus* maghiari, care dispune de bogate fonduri religionare, *gloriam*, sě se separeze de români și prin limbă, prin urmare și prin ortografie, nu ne privesce. Este o particularitate care jignesce poporul român, ce e drept, dar dacă cineva crede, că după ea va trăì mai comod pre pământ și va avè tignă mai mare pe ceea lume, nu vrem sě conturbăm simțemintele, cari se subtrag de sub controla publicisticei. Asociațiunea însě, care în statutele ei n'are nici un articol privitor la supremația sau la infalibilitatea papei, sě se emancipeze de prejudețe de infalibilitate și sě se pună întru toate pe cărarea de a consimțì cu poporul român în majoritatea lui covêrșitoare.

Aceasta e o necesitate indispensabilă.

Sě nu creadă cineva, că noi facem niscari-va glume nepotrivite. Seriositatea cea mai serioasă este, că atingem coarda aceasta, de care sûnt lănțuite consecențe incalculabile, cum le vedem bună oară la croați și la sêrbi, și am dorì sě le evităm noi românii. Croații și sêrbii prin ortografie și pe urmă și prin limbă s'au desbinat de dragul confesionalității în două popoare, ce de multe ori se prigonesc și se paralisează unele pe altele în favorul unui al t r e i l e a.

Rěul îl avem deja in mesură destul de mare prin deosebirea confesională, n'ar fi bine sě se mai mărească și prin divergență de limbă.

„Păretele despărțitor se cadă“ ! ar trebuì sě strige fiecare român și sě se ferească de ademenirile: că nu e nici un pericol, căci tot una sûntem. Aceasta, durere, nu e adevěrat.

Și cumcă nu vorbim pe închipuite, aducem aminte de ceea ce „Fói'a baericeasca“, organul metropoliei din Blaj, a scris la *cestiunea revisiunei cărților bisericesci rituale.* Organul ne spune „de cărti „revediute si edate de noi“ (metropolitul din Blaj), în care „s'a formatu deja una limba curata roma„nésca si una multime de termini buni si frumosi, „cari sunt deja inpamenteniti în baseric'a nóstra. „Baseric'a numita ortodoxa are înse se faca de abia „acum inceputulu.“ *)

Dacă mai considerăm că „Fói'a basericeasca“ din Blaj mai are și c o n s i d e r a n t e d e c r e d i n ț ă, care o face sě nu meargă în privința limbei cărților bisericesci mână în mână cu ceilalți români, atunci începutul divisărei limbei e făcut, căci nime nu va nega, că cărțile bisericesci fac o parte întregitoare a literaturei noastre naționale.

Păretele despărțitor dar nu cade, ci e sprijinit de o autoritate eclesiastică, fără motive suficiente, sau mai bine, fără motive de loc. Rěul dar e amenințător!

Principiis obsta dicem asociațiunei noastre. Și dacă nu poate face altceva, cel puțin sě nu dea nutremênt reului ce s'a croit deja, ci sě contribue, în interesul poporului a cărui literatură și cultură ḑice că o promovează, la localisarea acelui rěu.

Ne rugăm de judecată rumegată și nepreocupată, dar și de remediu! Serbătorile atunci vor da roduri binecuvêntate!

---

*) În O l i m p i a, vale frumoasă în ținutul pelopon. E l i s, aproape de mare și percursa de riul Alfeu.

*) La alt loc, sau cu altă ocasiune vom reproduce după „Biserica și scoala“ din Arad un articol interesant, privitor la cestiunea aici atinsă.

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozesce de E. B.)

(Urmare).

Cristian trebuì sě oprească pe dl Goefle a'și obosì glasul și a'și slei verva sa în repetiție. Scenele fiind însemnate în vr'o câteva cuvinte pe o hârtie, era destul a schimba două sau trei replici pentru a avea obiectul situațiunei, asupra căruia se improviza înaintea publicului. Era vorba a plasa actorii bine în rêndul dorit, pe scândurice, pentru ai relua, fără a te greși, când au sě apară, ai presenta alternativ pe scenă, în acord cu motivul întrărei și eșirei lor și a lăsa dialogul și incidentele inspirațiunei momentului. Dl Goefle era tovarășul cel mai amabil și cel mai inteligent, care l'a avut Cristian vr'o dată el fu electrisat prin concursul sěu și auḑind sunând oarele opt, el se simțea într'o dispoziție de vervă și de veselie, precum nu o simțise din vremea precând juca cu Massarelli, pe atunci atât de amabil și seducător. Amintirea aceasta tulburată și pătată îi cășună un moment de melancolie, de care se eliberă, ḑicênd către dl Goefle:

— Aid! eu aud umplêndu-se galeria de lume; la lucru și noroc bun, scumpe confrate!

În momentul acesta, bătea cineva la ușa din fund și se auḑì glasul lui Iohan, stolnicul, întrebând de jupânul Cristian Waldo.

— Pardon, domnule nu poți întra, esclamă Cristian. Spune, ce ai de ḑis prin ușe. Eu ascult.

Iohan rěspunse, că Cristian are sě fie gata când va auḑì bătênd de trei ori în ușa galeriei, care se va deschide pentru a face teatrului seu loc.

Aceasta isprăvită, mai trecu încă un sfert de ceas bun până ce doamnele aflară fie-care locul ce le convenea pentru ași desvolta crinolinele și grațiile lor și pentru a se afla în vecinătatea cavalerului, care le plăcea, sau în apropierea acelora cărora voiau sě placă. Cristian, dedat la formele aceste, rânduì în liniște, pe o masă, beuturile rěcoritoare, ce le găsise în micul salon: ele aveau destinarea a îndulcì la cas de lipsă, glasul dlui Goefle și al sěu între-act.

El se instală apoi impreună cu dl Goefle sub cadrul, acoperit de tapiserii bine acățate cu cârlige în lăuntru, în față și de laturi. Fundul era liber și destul de indepărtat în micul cadru pentru a permite o perspectivă de mai multe planuri reale.

Cei doi operanți așteptau se audă bătênd de trei ori în ușe. Cristian cu liniște, dl Goefle cu o nerăbdare febrilă, ce o și esprimă în destul de chiar.

— Dta te superi? îi ḑise Cristian. Ei, fiind că esti emoționat, dară e semn bun; ai sě fii minunat.

— Sě sperăm, respunse advocatul, deșì pentru a spune adevěrul, mi se pare, în momentul acesta, că nu voiu putea scoate nici un cuvênt din gură. Lucru foarte hazliu, mě cuprinde o amețeală! Nici un pledoier în fața unei adunări serioase, nici o chestiune de viață sau de onoare a unui client, urmată de succes pentru mine însumi, nu mi a agitat așa creerii și nu mi a încordat nervii, ca farsa, ce am sě o joc acum. N'au sě tacă odată guralivele aceste de femei, cari se aud vorbind printre uși? Vreau ele se ne facă sě înădușim în baraca aceasta? Am sě le înjur dacă nu tac!

În sfêrșit se auḑì bătênd de trei ori în ușe. Doi lachei plasați în galerie, deschiseră de odată amêndouě canatele și se vedea teatrul, care părea a merge de sine, înaintând ușor și plasânduse înaintea ușei, a cărei lărgime o ocupa întreagă. Patru instrumente, cerute de Cristian cântară o piesă scurtă italiană. Cortina se ridică și aplausele acordate decorațiunei, dădură celor doi operanți timpul a lua marionetele lor a mână și a le face se între pe scenă.

Criștian însě nu voia se înceapă fără a privi publicul sěu, prin o găurice făcută a nume înaintea

Revista politică.

Sibiiu, în 17 August.

Din Ungaria se înmulțesc earăși scirile despre escese în contra jidovilor. După Zala-Egerszeg, vine Canija mare, Ciurgo, Gyeternes și altele, la care se mai adaug și unele din ținutul Pojonului. Parola, ḑic ḑiarele jidanofile, ar fi în cele mai multe părți Istoczy, Onody; se mestecă însĕ între parolele aceste pretinse și ironicul: éljen Szeifert, ceea ce ar indica, nu la pofta de pradă, cum ḑic ḑiarele jidanofile, ci la potta de resbunare asupra jidovilor.

Escesele aceste au produs consternațiune mare în cercurile unguresci din Budapesta. Până acì se ḑicea în cercurile aceste, că astfel de escese sûnt cu putință numai în ținuturi locuite de nemți sau de slovaci. Ne aducem aminte, că comitele suprem din Pojon a avut, într'o adunare, atâta lipsă de tact, a ḑice, că antisemitismul este o plantă cultivată în Germania. Acum comitatul Zala este un comitat maghiar, comitatul lui Deák, care se mândrea cu simțul politic al locuitorilor sei. Se ḑice că escedenților li s'ar fi spus, că n'au sĕ se teamă. Soldații vor pușca în aer, fiindcă „domnii“ nu vor, ca se curgă sânge maghiar. Când mulțimea a vĕḑut, că soldații trag în carne a strigat: „Se ucidem acum și pe domni și sĕ nu mai cruțăm pe nimenea!“

Miliția și legile escepționale vor fi mĕsurile, prin care guvernul se va încerca a suprima escesele ce foarte îl genează. Este întrebarea, că oare nu se vor încinge escesele mai departe, dacă sûnt organisate și ațițate de emisari, după cum susțin ḑiarele, cari iau parte pentru jidovi? S'au întêmplat în Zala-Egerszeg și în alte părți, de organele administrative, la cererea „masei crude“, au trebuit sĕ dea libertate escedenților deja arestați.

Se vorbesce deja de convocarea parlamentului, de sigur pentru ca acesta sĕ afle căi, și mijloace, prin care s'ar restabilì ordinea în lăuntrul Ungariei proprie mai îngrabă.

Aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât în Croația escesele nu numai că ocupă teren mai mult, dar iau tot odată o față, care seamănă mai mult a revoltă decât a esces. Procederile Croaților în Maria-Bistrița, Stubița și Zlatar dau pipăită dovadă despre aceasta. Autoritatea administrativă se vede a fi perdut în Croația terenul de sub picioare. Organele administrative, care se opun depărtării insignielor cu inscripțiuni maghiare, se espun pericolului de a fi ucise. În Bistrița primariul nu este ucis, după cum s'a ḑis, este însĕ greu rănit dimpreună cu notariul de acolo. Se vede că atacați au fost și numai întêmplarea i-a ferit de moarte. Din alte părți ale Croației se spune, că poporul prinde organele administrative și chiar și pe preoții, cari întrevin pentru insignii și îi eliberează numai după ce dau revers, că vor fi croați buni și nu vor fi amici ai maghiarilor.

Într'aceea cetim că guvernul central din Budapesta stăruesce pe lângă Peiacevici, însărcinat cu conducerea afacerilor banului, până la denumirea altui ban, sĕ restitue insigniele cu inscripțiunea maghiară la locul lor. Peiacevici respunde, că aceasta se poate numai pe cale constituțională. Magistratul din Agram nu vrea se concurgă la restituire. Comisariul guvernial s'a declarat gata, dacă va primì ordin de esecutare dela banul și crede, că în cas de restituire, trebue sĕ părăsească numai decât capitala Croației. Cardinalul Mihalovici a rugat pe ministrul president Tisza sĕ sisteze hotărîrea ministerială până la deciderea afacerii pe cale legislativă. Tisza înse stăruiesce ca hotărîrea ministerială sĕ se ducă în îndeplinire.

In perplesitatea duplă, în care se află guvernul unguresc, n'a perdut nimic din grandața sa față cu regele României, la trecerea din urmă prin Budapesta. Regele României în timpul cât a fost oaspele monarchului nostru, s'a bucurat de tractamentul cel mai prevenitoriu. Regele, afară de prânḑurile solemne date de împĕratul în onoarea celui dintâiu, și la care au participat archiducii, care erau în Viena, au avut și conferențe cu ministrul de esterne Kálnoky și, după unele ḑiare, și cu Kállay, ministrul comun de finance. Despre resultatul petrecerei regelui României la Viena părerile sûnt diverse. Unele susțin, că ar fi delăturat pedecile pentru următoarea înțelegere între guvernul din Bucuresci și din Viena în cestiunea Dunărei. Altele, de provenienţă ungurească, sûnt mai pessimiste. Așa „P. Ll.“, după ce face elogii bisantine regelui Milan, presentându-l ca pre un stâlp al păcii europene, ḑice că încât pentru regele Carol, oamenii politici trebue sĕ fie cu precauținue, în câtva lipsiți de preocupațiune și sĕ aibă și puțintică înțelegere politică despre situațiunea Europei. „Noi, închee „P. Ll.“, *credem, că este consult a ne ferì de decepțiunea, care posibil că i așteaptă pe aceia, cari cred că petrecerea regelui Carol la Viena a întrodus era unei legături amicabile neturburate între Austro-Ungaria și România.*“

Nu e mirare dar, că pe când în Viena regele chiar și înainte de plecare a primit o visită de adio din partea împĕratului și a fost petrecut și la gară de împĕratul și de alte autorități militare și civile, la Budapesta s'au arĕtat la gară numai autoritățile militare, lângă cari și oficierii diu regimentul seu.

Este simptomatică împregiurarea aceasta și lasă sĕ transpare, că dacă ar fi cu putință o apropiere între România și Austro-Ungaria, aceasta în Budapesta nu ar fi binevĕḑută. Astfel de atitudine politică, cu deosebire față cu evenimentele din lăuntru și din afară, nu o pricepem.

Dela Belgrad s'a telegrafat, că alegerile bărbaților de încredere pentru alegerea deputaților scupștinei au eșit în sens oposițional. Guvernul a declarat alegerile aceste de premature și nevalabile. De altă parte se telegrafează, că Ristici, capul oposițiunei sêrbesci, care se află la Marienbad se întoarce înapoi în țeară.

Dela Petersburg se telegrafează, că împĕratul și împĕrăteasa au plecat fără suită. In sfere politice se vorbesce, că împĕratul Alesandru III va căuta ocasiunea întoarcerei sale a se întâlnì la Svinemünde sau în alt port cu împĕratul Wilhelm.

Se vorbesce și de o alianță între Germania și Spania. Francia a reportat în ḑilele din urmă victorii frumoase asupra oposițiunei ce i se făcea în Anam, în Asia orientală.

Este interesant că, bunăoară *la France*, vine sĕ recunoască cu părere de rĕu greșala politică a francesilor cu propunerea Barrère în cestiunea Dunărei.

„Papismul“,

și starea actuală a bisericei ortodocse în regatul României.

(Urmare).

Sĕ revenim acum la propaganda catolică din țeara noastră.

După ce, precum am vĕḑut, a fost respinsă în Moldova, în anul 1826 ultima încercare a Romei și a Austriei de a se recunoasce formal petrecerea în Moldova a unui episcop latinesc, acela a continuat a petrece în Moldova ca persoană privată sub protecția consulului austriac, în puterea pasportului sĕu, prin care se declara de „eclesiastic venit în țeară pentru afacerile sale.“ După dênsul au urmat alții până în timpurile de față, când nime nu mai pune în cestiune petrecerea și funcționarea a doi episcopi catolici în România, cea tolerantă și liberală. Roma nu se mulțămesce cu atâta. Ea voesce cu ori ce preț cucerirea religioasă a României, spre acest sfêrșit Papa Piu IX-lea a trimis în România călugări iesuiți, cari mai întâiu în Bucuresci și apoi în Iași au înființat institute de crescerea fetelor române, pentru a căror instruire și educare s'au adus o droaie de călugărițe iesuite din Francia și din Germania. Asemenea scoli pe urmă s'au mai înființat și în alte orașe principale, precum: în Galați, Braila, Craiova. Acolo o mulțime de fete române, de toate stările, se cresc și se instruesc în dogmele și obiceiurile apusului catolic; cele serace gratis, cele bogate cu plată. Multe familii ademenite de frumoasele aparențe și de îngrigirea părintească, cu carea se tratează fetele în acele institute religioase, și-au trimis copilele spre educație la institute de aceste prin strĕinătate în Galiția, Francia, Germania. Acolo ele învață de toate, numai sentimente naționale și dragoste cătră religiunea părinților lor nu dobândesc, se cresc și instruesc în religiunea catolică și la întoarcerea lor în familii, aduc cu sine ură și dispreț cătră religiunea ortodocsă, laudă pe cea catolică-romană; nu le place a merge la biserica ortodocsă, ḑicênd că la ea nu e frumos, nu-i musică, preoții sûnt proști; multe din ele nu se mărturisesc, nici nu se comunică cu sfintele taine la preoții ortodocsi, dar o fac cu plăcere, când au la îndemână un popă latinesc. Multe din copilele sĕrace, ce se educă în institutele iesuitice, trec la religiunea catolică, se trimit în strĕinătate, unde se călugăresc și devin și ele institutrice pela asemenea scoale. Episcopii catolici visitează adese ori aceste institute, dau copilelor mici presente, precum: iconițe cu sfinți catolici, cu portretul papei, etc. Preoții catolici fac în capelele institutelor serviciul divin în toate ḑilele, la care asistă toate elevele, și apoi trec în clase. Nu este permis a se preda în aceste scoale altă religiune, decât cea catolică-romană.

Unii din tinerii români lipsiți de cultura religioasă în țeară, dar firesce dispuși cătră sentimentele religioase în strĕinătate, mai ales în Francia, au fost ademeniți de iesuiți și câștigați pentru propaganda bisericei romane. Unii căsĕtorindu-se cu femei catolice, franceze, germane, s'au catolicit și ei și copiii lor și-au luat conductori spirituali iesuiți pentru dênșii și pentru familia lor.

Iesuiții din Bucuresci au întrodus în biserica papistă din România și calendariul Grigorian con-

---

sa. Singura persoană ce o căuta, fu cea dintâiu, la care i se oprì privirea. Margareta ședea lângă Olga, în rêndul cel dintâiu a privitorilor. Ea era delicios gătită; ea era încântătoare. Cristian observă în sfêrșit pe baronul șeḑênd în rêndul întâiu al bărbaților, în dosul femeilor. Statura sa înaltă îl făcea sĕ se observe ușor. El era și mai palid ca în sara premergĕtoare. Cristian căuta în zădar fața lui Massarelli. El vĕḑu cu plăcere pe maiorul Larson, pe locotenentul Ervin și pe alți oficeri tineri, cari îi mărturisiră la bal și după bal o simpatie așa cordială și a căror fisionomii rumene și vesele anunciau o atențiune binevoitoare. Tot odată, Cristian auḑì circulând lauda decorațiunei.

— Dar aceasta este Stollborg!... ḑiceau unele glasuri.

— În adevĕr, ḑise glasul metalic a baronului Olaus, cred că voesce sĕ represente vechiul Stollborg!...

Dl Goefle n'auḑea nimic și nu vedea pe nimenea; el era confus cu desĕvârșire. Cristian pentru ai lăsa timp sĕ se reculeagă începu piesa cu o scenă cu doi actori, ce o jucă singur. Glasul sĕu se acomoda în mod singular diferitelor organe a personagelor pe care le făcea sĕ vorbească, și el imita toate accentele, dând fiecărui caracter o limbă potrivită rolului sĕu și posițiunei sale în ficțiunea scenică. Dela primele replice el încânta auditorul sĕu prin naivitatea și adevĕrul dialogului. Dl Goefle avênd a representa un moșneag îi venì în curênd într'ajutor, și, deși la început el nu-și prea putea strămuta sgomotul, totuși nimenea nu cugeta cât de puțin la el și publicul era atât de convins, că Cristian singur face sĕ vorbească toți actorii încât se minunau de resursele nesfêrșite a operantelui.

— N'ai jura, ḑise Larson, că acolo sûnt vr'o ḑece?

— Totdeuna sûnt cel puțin patru, ḑise locotenentul.

— Ba nu, replică maiorul, sunt doi, stăpĕnul și servitorul; dară servitorul este un prost, el vorbesce rar și n'a deschis încă gura.

— Totuși, auḑi cum vorbesc împreună? Eu aud douĕ glasuri diferite.

— Ilusiune pură! replică entusiastul Larrson. Cristian Waldo singur scie face doue, trei și patru persoane deodată, poate și mai multe mai scii? El este un diavol.. Dar ascultă și piesa, ea nu este mai puțin interesantă. El face piese, încât cu plăcere le ai ținea minte ca se le scrii.

Noi totuși nu ne însărcinăm a istorisì cetitorului ḑisa piesă. Fantasiile aceste fugitive, sûnt ca toate improvisațiunile oratorice sau musicale. Totde-una te inșeli, dară creḑi, că ele au aceeași valoare, fiind scrise sau conservate. Ele nu esistă decât pe neașteptate, ți-le amintesci cu atât mai mult farmec întru cât ți-ai conservat amintirea mai confusă, și întru cât imaginațiunea le înfrumsețează ḑupă ce au trecut. Era avênt, coloare și gust, în toate ce producea spiritul lui Cristian în momentele acele. În perfecțiunile neevitabile a unei dicțiuni grăbite dispăreau în repeḑimea totalității, în destoinicia sa, de a face sĕ întrevină persoane noue, dacă nu-i mai plăcea de acele, care le ținea a mână.

Încât pentru dl Goefle, fiind înzestrat cu o adevĕrată elocență naturală cu mult spirit când se simțea iritat, și cu sciințe reale foarte estinse, el n'avea greutăți cu concursul sĕu. Digresiunile cele mai plăcute resultau din promtitudinea a prinde în sbor fantasiile dialogului întrevorbitoriului sĕu și publicul se mira mai mult ca de obiceiu de adevĕratele sciințe ce le arĕta Waldo prin abaterile aceste briliante.

Dacă și nu istorisim piesa aceasta, trebue cel puțin se spunem cum transformase Cristian actul acesta prim, care preocupase atâta pe dl Goefle.

Temêndu-se a compromite în adevĕr pe advocatul cu alusiuni involuntare, el făcuse din trădătorul piesei o persoană curat comică, un fel de Cassandrino*) înșelat de pupila sa, căutând a surprinde corpul delictului, adecă copilul misterului, însĕ neavênd nici un cuget criminal în contra lui.

*) O figură comică din comedia italiană, mai tot-deuna un moșneag înșelat.

Nota traducătoriului.

tra usului vechiu de a se ţinè serbătorile creştine de catolici odată cu ortodocsii, şi s'au încercat de a se introduce acel calendar şi în biserica ortodocsă a României.

Acum de curênd s'a ridicat în capitala ţĕrei, afară de biserica numită „Bărăţie“, o catedrală catolică măreaţă, cu bani adunaţi din ţeară prin lotării, prin daruri particulare dela români şi prin contribuţiuni din toate ţĕrile catolice, pe care le-a cutrierat neobositul Monseigneur Paoli, episcopul catolic din Bucuresci, carele pentru zelul sĕu asceptă dela papa a fi gratificat cu rangul de „Metropolit al Bucurescilor“, după care va urma şi acel de primat al României! Sûnt semne, că curênd se va deschide în Bucuresci şi un colegiu iesuitic pentru educaţia junilor români.

Libertăţile noastre constituţionale, înalta protecţiune strĕină, lipsa de cultură a clerului ortodocs, indiferentismul religios al claselor culte, ideile anticreştine, ce bântue scoala şi societatea noastră, nedesvoltarea simţului şi a demnităţii naţionale în popor, sĕrăcia bisericei naţionale: toate aceste sûnt atâtea garanţii de reeşită pentru propaganda catolică în România noastră.

La Roma se scie foarte bine, că un popor nu poate esista fără religiune, şi credênd că religiunea şi biserica ortodocsă a românilor sûnt moarte, meşterii cei iscusiţi de acolo aleargă sĕ le înlocuiască cu ale lor, pe cari singure le cred ei nemuritoare şi eterne. Nu este dar de mirare, că la Roma acum nu se mulţămesc numai a se recunoasce cei doi episcopi, aflători deja în ţeară, unul la Bucuresci şi altul la Iaşi, cari până acum, după documentele ţĕrei erau cunoscuţi ca *visitatori* şi *vicari apostolici* ai bisericilor catolice din România, şi cu titluri strĕine de ţeară, precum: Nicopole, Marcopole, Yloan, etc., ei voiesc se aibă Metropolie în capitala ţĕrei, cu titlu de „Metropolit al Bucurescilor“, ca şi când n'ar esista acolo un Metropolit român ortodocs: de asemenea pe lângă episcopul catolic din Iaşi, carele negreşit va fi numit Archiepiscop ori episcop de Iaşi, încă alţi doi episcopi unul la Galaţi şi altul la Craiova, adecă unul cu titlul „Galaţianul“, celalalt cu titlul „Craiovanul“: toate posturi şi titluri ocupate de Metropoliţii, episcopii şi archiereii români de astădi, de a căror esistenţă propaganda catolică nu vrea se scie nimic.

Jurnalul frances din Bucuresci „l' Independance roumaine“, nu de mult ne a adus scirea, că Monseigneurul Paoli, cu ocasiunea pascilor catolice la Roma, presentânduse la Papa Leon XIII-le împreună cu alţi cardinali şi episcopi, papa l'a vĕdut cu bucurie şi cu dênsul a vorbit mai întâiu, întreţinênd o lungă conversaţie despre afacerile religioase a le României.

Tot acel jurnal ne a comunicat mai întâiu scirea despre projectul curiei romane de a înfiinţa în România un Metropolit şi câţiva episcopi catolico-romani. Aceasta hotărire ne dă dovadă, că la Roma sûnt siguri despre papismul în România, pentru care şi ei împuternicesc mijloacele de propagandă. Căci carea alta ar fi trebuinţa de a se crea şi înmulţi la noi Ierarchia bisericei papiste, când doi episcopi, ce are ea deja aici, sûnt prea destui pentru numerul catolicilor actuali, carele după statistică este ca de 50,000 suflete?

Dar trebue sĕ recunoascem, că biserica Romei îşi face treaba sa, ea, precum am dis, tinde a domnì toată lumea. De secole ne urmăresce şi pre noi românii şi se încearcă la fiecare ocasiune favorabilă a face câţiva paşi înainte. De reuşesce, bine, ea merge înainte; de nu, ea face o pausă, lucrează în ascuns şi apoi la timp easă pe faţă, şi aşa, necontenit.

Ne intrebăm însĕ: ce poate şi ce trebue sĕ facă biserica şi naţiunea română, în aceste timpuri aşa de critice pentru dênsa? Se remână ea oare privitoare pasivă ca până acum la aceasta catastrofă ce vine asupra ei, sau sĕ se silească a o preintimpina din toate puterile?

Spre a respunde la aceasta întrebare, trebue se deslegăm mai 'ntâiu alta: Voim noi oare şi trebue oare sê esistăm ca naţiune, naţiunea română, liberă şi independentă în noul regat român, prin noi înşine, prin puterile noastre fisice şi morale, cu tradiţiunile şi obiceiurile noastre cele bune, clironomisite dela moşi şi strămoşi, cultivândule şi innobilândule, sau sĕ ne dăm pe mână străinilor, mai ântâiu sufletele, şi apoi libertăţile şi ţeara, ca ei se facă cu dênsele ce le va venì lor la socoteală. Eu cred, că nu şi earăşi nu. Ar fi ruşinea şi batjocura cea mai mare ca o naţiune eroică, inteligentă, bogată, creştină, capabilă a se perfecţiona în bine carea de secole a luptat crâncen pentru esistenţa sa politică, tocma acum ajunsă la limanul mântuirei puse în rangul naţiunilor civilisate a le Europei, sĕ renege la trecutul seu, sĕ desfaime pe strămoşii sĕi, cari nici odată n'au voit sĕ fie decât români-ortodocsi, şi la care biserica era ca un zid puternic de apărare contra influenţelor strĕine de tot feliul, şi când s'au aliat cu turcii, prima condiţie a fost — apărarea şi neatingerea bisericei naţionale şi a drepturilor ei. Biserica catolică, carea astădi vine sĕ se pună la masa gata şi sĕ se desfăteze în România, nu ne-a dat mână de ajutoriu nici odată în timpurile noastre cele de restriste; dar de multe ori au adus preste noi ostiri străine, spre a ne cucerì politicesce şi apoi a ne papistăsì.

Domnii, metropoliţii, episcopii, boerii şi poporul român s'au luptat, au suferit nĕcazuri, esiluri, sĕrăcie, moarte şi şi-au vĕrsat sângele pentru ţeara şi legea lor; a lor, a naţiunei române trebue se rĕmână onoarea de a poseda pe viitoriu în toate ramurile esistenţei sale această ţeară. Dacă deci voim se remânem naţiune română, deamnă şi respectată şi în viitoriu, trebue se ne păstrăm şi biserica noastră naţională, ce o am moştenit din trecut, dela moşii şi strămoşii noştri; sĕ o apărăm şi sĕ o rădicăm după cum cere demnitatea actuală a naţiunei. Biserica noastră ortodocsă pe lângă doctrinele sale sănĕtoase crestinesci, evangelice, are valoarea vechimei apostolice şi tradiţiunile celor mai mari dascăli ai orientului crestin, respectaţi în toată creştinătatea şi ce este mai mult are tipul şi caracterul particulariu de *biserică naţională*; ea este prin timp indelungat adaptată la trebuinţele religioase, morale şi naţionale ale poporului; ea a format şi păstrat limba cultă naţională unitară; ea a fost scoala bunelor deprinderi a le poporului şi a ideelor celor sănĕtoase. La toate popoarele, ce confesează religiunea ortodocsă, biserica a fost şi este premergătoarea culturei şi a civilisaţiei naţionale. Această biserică naţională, ce e drept, mărginesce activitatea sa numai în cuprinsul hotarelor naţiunei sale, dar tocma aceea şi poate face mari servicii naţiunilor sale, când ea este însoţită de cultură şi pătrunsă de consciinţa menirei sale în societate. În toată lumea ortodocsă, naţiunile au propriile lor biserici naţionale, care îngrigesc numai de cultura religioasă şi morală a naţiunilor respective, cultivând limbele naţionale, propagând credinţele şi simţementele religioase şi propagând moralitatea creştină cu fapta şi cu cuvêntul. Aşa este în Rusia, în Grecia, în Serbia, în Bulgaria, în România. Chiar în imperiul turcesc şi austriac, naţionalităţile ortodoxe se adăpostesc la umbra bisericilor lor ortodocse. Însuşi patriarchii din orient nu sûnt decât capi naţionali, după cum se înţelege naţionalitatea la turci. Patriarchia de Constantinopole, deşi ajutată de posiţiunea sa ca cap spiritual al tuturor creştinilor ortodoxi din orientul otoman voia a esercita o supremaţie bisericească asupra ţĕrilor ortodocse, ce făceau parte din acel imperiu; ea n'a putut lucra altfel, decât în interesul imperiului turcesc şi apoi naţiunei grecesci din carea se aleg patriarchii. Naţiunile emancipate de sub dominaţiunea turcească, se-au emancipat si de tutela patriarchului, înfiinţându-şi aparte bisericile lor naţionale, pe basele vechi a le ortodocsiei, şi păstrând cu patriarchia numai relaţiuni morale de omodocsie. Esemplul acesta l'au dat de mult mai ântâiu ruşii, în veacul XVI-le, apoi în veacul present elinii din Elada, românii, serbii şi bulgarii, etc.

Este încă o mare consideraţiune politică, pentru carea românii trebue sĕ conserve, sĕ apere, sĕ împuternicească şi sĕ dea toată desvoltarea putincioasă şi trebuincoasă bisericei lor naţionale ortodoxe. Posiţia României o face sĕ graviteze politicesce către micele naţiuni ortodoxe orientale, care unele se învecinează cu dânsa şi cu care este legată de providenţa divină prin trecut şi prin viitoriu. Ea, şi toate micele popoare ortodoxe: sĕrbii, bulgarii, grecii, muntenegrenii, albanezii, ca sĕ poată esista, şi a-şi păstra independenţa lor politică şi naţională, vor trebuì, curênd sau mai târdiu a se alia, a se confedera, spre a se putea opune cu succes contra nĕsuinţelor de cucerire a le puterilor celor mari. Unitatea lor religioasă şi bisericească va fi o mare forţă în apărarea intereselor comune a le vieţei lor politice. Atunci şi patriarchia ecumenică emancipată de politici străine de biserică, va întra în rolul ei de centru şi de conducĕtoarea unităţii dogmatice şi canonice a diferitelor biserici naţionale ale rĕsăritului ortodox. (Va urma.)

Cristian dară se mirà foarte, când ajuns la scena finală a actului întâiu, audì un sgomot percurgênd auditorul sĕu şi şoptiri, ce puteau fi interpretate drept dovadă de blam tocmai aşa de bine ca drept aprobaţiune, veniră la urechia sa, dedată a înţelege simţemintele privitorilor sĕi, chiar până ce vorbea încă.

— Ce-i asta? se întrebà el pe sine însuşi?

Şi el se uità la dl Goefle, a cărui faţă era tulburată, şi care bătea cu piciorul de nerăbdare, mişcând nervos marioneta sa pe scenă.

Cristian credênd, că el şi-a uitat piesa, se grăbì a-i lua cuvêntul făcênd se vorbească luntraşul şi grăbind sfârşitul, el lăsà cortina jos, în mijlocul unui sgomot, care nu era caşunat nici de aplaudări, nici de fluerări, dar care semăna cu sgomotul făcut de oameni, cari se îndepărtează în mase pentru a nu mai audì nimica. Cristian privì prin găuricea sa, înainte de a retrage teatrul în uşe. El vĕdu publicul încă nu împrăştiat dară deja stând în picioare, întorcându-i dosul şi împărtăşindu-şi cu glas lin un eveniment oare-care. Cristian nu înţelegea decât cuvintele: A eşit, el a eşit! Şi căutând cu ochii de cine poate fi vorba, el vĕdu că baronul nu mai era în sală. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“

Rădăuţi, în 11/23 August 1883. Într'o sĕptĕmână se va începe anul scolastic 1883/4. Anul scolastic trecut nu ni-a mângăiat, căci din „Candelă“ am vĕdut, că aici în ţeară, din frecuentanţii gr. or. ai scoalelor mijlocii, cade un frecuentant pe 833 înşi gr. or. Va sĕ dică, nu-i confesiune în Bucovina, care sĕ fie atât de rĕu representată în scoala mijlocie ca confesiunea gr. or., precum earăşi nu-i confesiune, care sĕ fie atât de bine representată ca jidanii, cari au avut numai la gimnasiul din Cernăuţi 293 frecuentanţi între 735 de studenţi.

Disproporţiunea aceasta trebue se ne pună pe gânduri, şi bine dice „Candela“, că inteligenţa noatră, în loc se crească, stagnează şi poate şi dă înapoi faţă cu inteligenţa confesiunilor celorlalte din ţeară.

Şi din punct de vedere al naţionalităţii, deşi sûntem numeric mai tare decât fie-care din naţionalităţile celelalte din ţeară, totuşi stăm foarte înapoia lor în privinţa cercetării scoalelor mijlocii. La gimnasiul de aici, bună oară, care e într'un ţinut compact românesce am avut în anul trecut abia 64 de frecuentanţi români între 170 de studenţi, eară la scoala reală gr. or. din Cernăuţi abia 12 români între 166 de frecuentanţi, din cari 66 au fost jidani.

Spesele scoalei reale gr. or. din Cernăuţi le poartă fondul religionariu gr. or. şi spesele acestea sûnt mari. Ne fiind cercetată scoala aceasta în anul trecut decât de 17 gr. or. sĕ pune întrebarea, în ce raport stau spesele, ce le poartă fondul relegionariu cu folosirea ei din partea greco-orientalilor? Din esperienţa anilor din urmă, în cari numĕrul tuturor studenţilor au scădut repede, eară al românilor s'a redus până la 12, urmează conclusiunea, că aceasta scoală n'are vieaţă şi cumcă a ajuns timpul, că fondul relegionarul sĕ-şi retragă spesele sale zadarnice, cari iau acum caracterul de delapidare.

Dară lucrul e curios, căci chiar ierarchia tace şi nu face nimica în faţa fenomenului acestuia. Au poate nu-i fenomenal, că o scoală sĕ poarte numele de gr. or. şi că un fond gr. or. sĕ poarte spesele ei, fără ca se aibă studenţi gr. or.: sĕ poate adecă o anomalie, o ironie mai isbitoare?

În fine am fi bucuroşi se aflăm, ce a făcut sau ce face preoţimea sau inteligenţa noastră, ca sĕ se îmbunătăţească frecuentarea scoalelor mijlocii, de unde atêrnă viitoriul nostru, căci noi nu avem în privinţa aceasta nici o scire, deşi sûntem incredinţaţi, că aici toată puterea stă în mâna preoţilor şi a învĕţătorilor.

Varietăţi.

* (Serbările dela Braşov.) Ţiarele din Româniă, fără de escepţiune scriu despre serbările dela Braşov foarte măgulitor şi îndeamnă pe cetitorii lor se vină la Braşov. „Resboiul“ W. ne spune că în 17 August va pleca un tren de plăcere dela Bucuresci până la Predeal. Resboiul publică şi programa, reprodusă şi de noi în nrul trecut după „Gazeta Tr.“

* (Bal.) Cu ocasiunea adunării generale a „Associaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român,“ se va da un bal în ţiua de 19|31 August în sala hotelului Nr. 1. Biletele de întrare a. 1 fl. 50 cr. de persoană şi a. 3 fl. pe galerie se pot căpeta: La D-nii M. & L. Laszló, la dl Nic. Ciurcu librar şi seara la cassă. — Începutul la 9 oare seara. *Comitetul arangiator.*

(Teatru.) Joi în 18/30 August se va representa de mai mulţi diletanţi români în sala redutei oraşului opereta *„Craiu-Nou“*, de V. Alesandri; musica de C. Porumbescu. Bilete se pot căpeta in librăria d-lui Nicolae Ciurcu, strada teatrului. Preţurile: locul I 2 fl., locul II 1 fl. 20 cr., statul 80 cr.

* (Recolta în Ardeal şi în Ungaria nordică.) „Budap. Coresp.“ anuncia: După rapor-

turile sosite la ministeriul de comerciu despre decursul recoltei dela 10 până 20 l. c. în comitatele Ungariei de sus şi ale Ardealului recolta se va termina în curênd. Semăneturile de primăvară ofera în general un resultat mai bun decât semăneturile de toamnă. Cucuruzul (papuşoiul) şi cartofii însĕ au eşit bine, cartofii, insĕ sufer în multe locuri din multelor ploi. Fructe pentru nutreţul vitelor sûnt destule pretutindenea. Viile promit o bună recoltă.

* (Din ecsil.) Dela Lugoş primim scirea, că dl Nicolae Prostean fost jude în Zala-Egerszeg, după ce la multele sale cereri n'a putut fi strămutat la un tribunal unde sĕ poată folosí mai mult patriei, între români, a fost pensionat. Tot de acolo aflăm că dsa a început a practica advocaţia.

Loterie.

Mercuri 29 August 1883.

Brünn: **62 13 28 17 14**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 August n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.85	119 80
Renta de aur ung. de 4%	88.25	88.30
Renta ung. de hârtie	86.80	86 95
Sorţi de regularea Tisei	110.—	110 25
Datorie de stat autristriacă în hârtie	78.35	78.65
Datorie de stat ausacă în argint	79 90	79.30
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.50	9.49½
100 marce nemţesci	58 40	58.40
London (pe poliţa de trei luni)	119 80	119.80

Nr. 225. [489] 1—3

CONCURS.

La scoala confesională română gr. or. din *Rêşnov* protopresbiteratul Branului cu începerea anului scolar 1883/4 se înfiinţează şi clasa a IV-a. Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la această scoală se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 300 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitoriu salariul.

Doritorii de a ocupa acest post trebue sĕ aibă cualificaţiunea recerută pentru învĕţători dela scoalele capitale, sĕ cunoască şi limba germană şi şi se fie vĕrsaţi în cântările bisericesci.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sûnt a se aşterne până la terminul sus indicat reverendisimului domn protopresbiter Iosif Barac ca adst. ppresbiteral al tractului Bran în Braşov.

Din şedinţa comitetului parochial gr: or: ţinută în Rêşnov la 6 August 1883.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral al Branului.

Comitetul parochial.

Dimitrie Nan m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 250. [490] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele protopresbiteratului Sebeşului mai jos înşirate se escrie concurs cu termin până la 20 Septemvre 1883 st. v.

1. Vingard, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cortel şi un stângin de lemne

2. Daia, cu leafă anuală de 200 fl v. a. cortel, un stângin de lemne şi folosirea grădinei scoalei.

3. Laz, cu salariu anual de 120 fl. v. a. cortel si 2 stângini lemne.

4. Cioara, cu salariu anual 100 fl. cortel şi lemne de foc.

5. Petrifălĕu cu leafă anuală de 62 fl. v. a. cortel şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din supranumitele staţiuni au a-şi substerne cererile înzestrate cu toate documentele prescrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeş în 10 August, 1883.

Oficial protopresbiteral gr. res.

Ioan Tipeu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 221 [483] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa III Nadaşdia, protopresbiteratul Geoagiului II se escrie concurs pe basa ordinaţiunei Prea venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 13 Iuliu a. c. 1883 Nr. 2547.

Emolumentele sûnt:

1. folosirea cimiteriului, care după foaia catestrală are una estensiune de 1 juger 500□ cu un venit anual de 20 fl.

2. Venitele stolari preste tot computate aduc un venit anual de 100 fl.

3. Dela 68 de familii câte una ḑi de lucru amĕsurat stărei parochienilor, cu carul, cu plugul sau cu palma, cari dau un venit anual în suma de 54 fl.

4. Dela 68 familii câte doue mĕsuri mari cucuruz nesfârmat, cari dau un venit anual în suma de 60 fl. v. a. — suma totală de 234 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi asterne petiţiunile instruite conform disposiţiunilor statului organic şi a regulamentului congresual, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la finea lunei lui Aug. 1883.

Oficiul protopresbiteral al Geoagiului II. în Secărâmb la 4 August 1883.

În conţelegere cu comitetul parochial din Nadaşdia.

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 307 [486] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci, la scoalele conf. din comunele aici numite — în protopresbiteratul Haţegului, se deschide concurs cu terminul până la 15 Septemvre st. v. şi anumit:

I. În Nucşoara cu filia Mălăeşti, cu salariu anual 250 fl. cuartir şi lemne de foc.

II. Telinc, cu salar 160 fl. cuartir şi lemne.

III. Ghelariu, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.

IV. Grid, cu salariu 170 fl., cuartir şi lemne.

V. Cincişiu cu filia Cerna, salariu 145 fl.. cuartir şi lemne.

Concurenţii au a'şi aşterne cererile instruite conform prescriselor legei, la subscrisul, până la terminul sus însemnat.

Haţeg 11 August, 1883.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 70. [484] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoala populară elementară gr. or. din Sighişoara, se escrie concurs cu terminul până la 30 August a. c. st. v.

În clasa I. cu salariu de 300 fl v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învĕţătoriului.

În clasa II. cu salariu anual de 300 fl. şi trei stângeni de lemne, cari salarii se solvesc în rate lunare decursive.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ḑilele, şi în scoala de repetiţiune oarele prescrise de „Normativul", a ţinea strană în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an şi a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au se'şi aştearnă petiţiunile, dimpreună cu documentele de cualificaţiune prescrise de legile în vigoare, până la terminul indicat, oficiului protopresbiteral subscris.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Sighişoara, 20 Iulie 1883.

Demetriu Moldovan m. p.,
adst ppresbt.

Nr 240 485 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos enumĕrate din protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs până la 10 Septemvre a. c.

1. Valea Dosului cu salariu anul de 200 fl. cuartir şi lemne.

2. Trâmpoele cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Galaţiu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

4. Feneşiu, cu salariu anual de 240 fl. cuartir şi lemne.

5. Presaca, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Ponorel cu salariu anual 200 fl. cuartir şi lemnele necesari şi

7. Lăzesci cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi substerne petiţiunile instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul, până la terminul mai sus indicat.

Abrud în 4 August 1883.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Eftin! Nou! Cu gust!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată şi bine cleită, cu învĕliş vênĕt şi vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germâne,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliş şi vignetă albă.
Preţul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din foi, cu învĕliş vênĕt, pentru **începĕtori** în doue colori liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **caligrafie.**
Preţul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliş vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, preţul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **comput.**
Preţul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [492] 1

Efectuesce liniaturi pentru protocoale şi registre comerciale promt şi eftin.

Numai odată

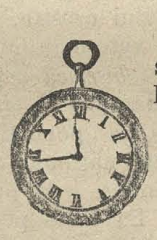

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu

jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintaiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, ne lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabil cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu florini 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipseascĕ astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

a

Fabricei de oroloage Fromm.

Viena Rotheuthurmstrasse Nr. 39, Parterre. [491] 1—1

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.